

- **Conclusies uit het nieuwste rapport over het mestbeheer in Vlaanderen**
- **Toelichting in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie 25 april 2023**

**VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ**

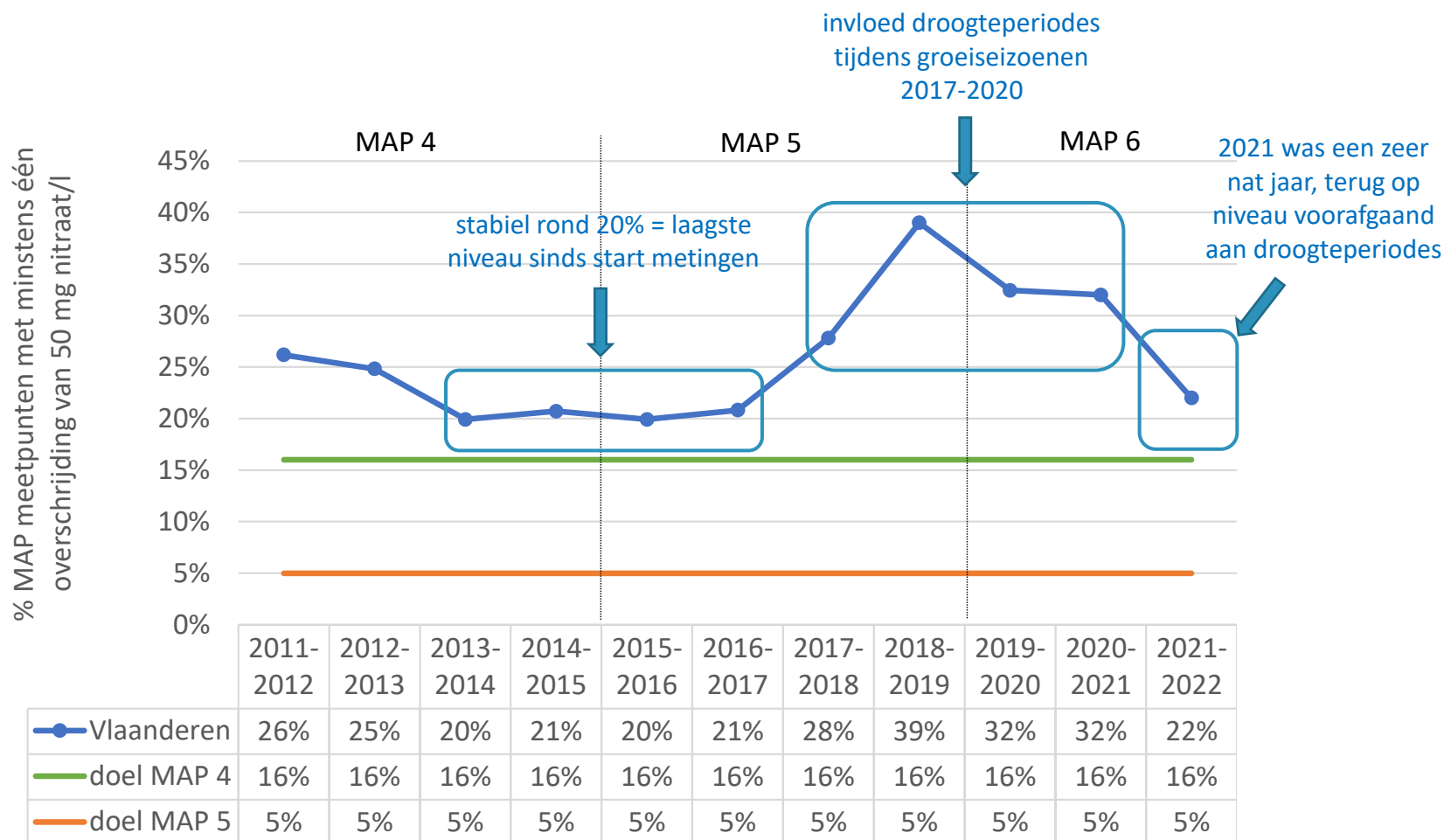
Belangrijkste lessen uit het Mestrapport

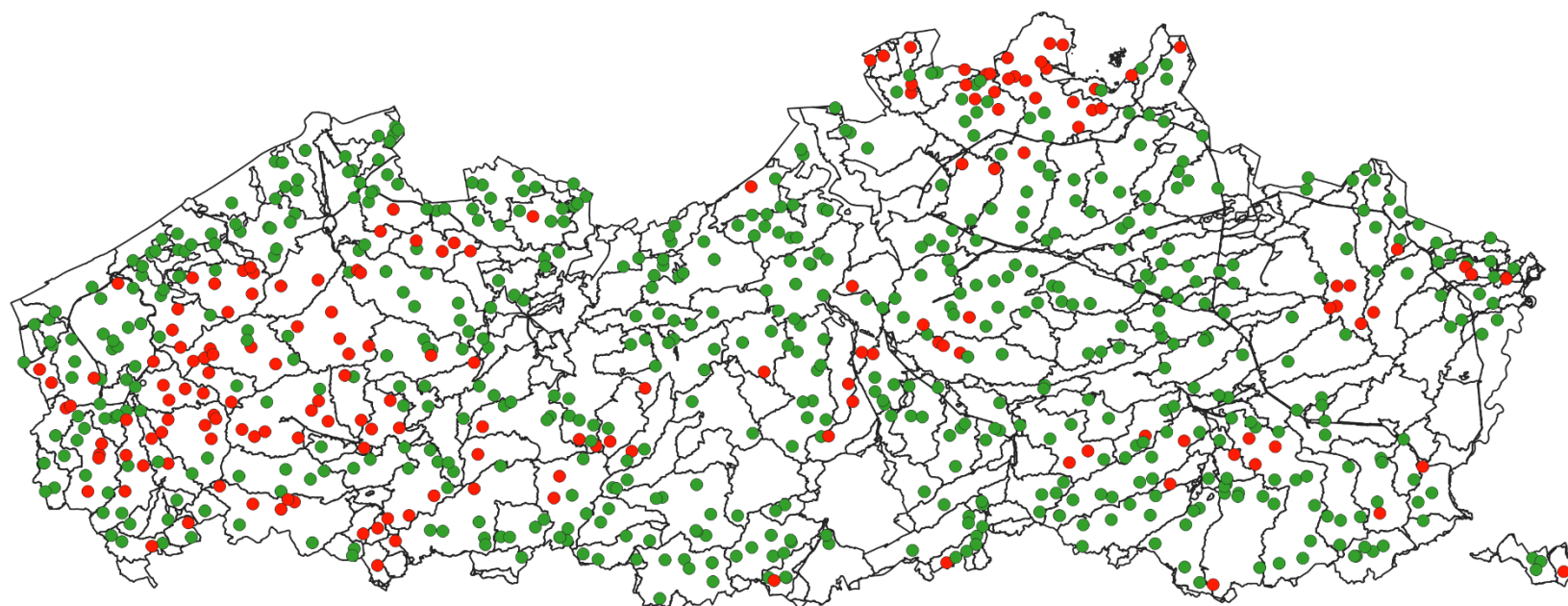
- ▶ Waterkwaliteit in landbouwgebied verbetert onvoldoende
- ▶ Milieudruk vanuit landbouw blijft hoog
- ▶ Bemestingspraktijken staan nog niet altijd en overal op punt
- ▶ Naleving mestwetgeving moet beter
- ▶ Doortastend, klimaatrobuust mestbeleid is nodig

Waterkwaliteit in landbouwgebied verbetert onvoldoende

Oppervlaktewaterkwaliteit

Regionale verschillen oppervlaktewaterkwaliteit

□ Afstroomzones

overschrijdingen 50 mg nitraat/l 2021-2022

● Geen overschrijding

● Overschrijding

Doel MAP 6 voor oppervlaktewater niet gehaald

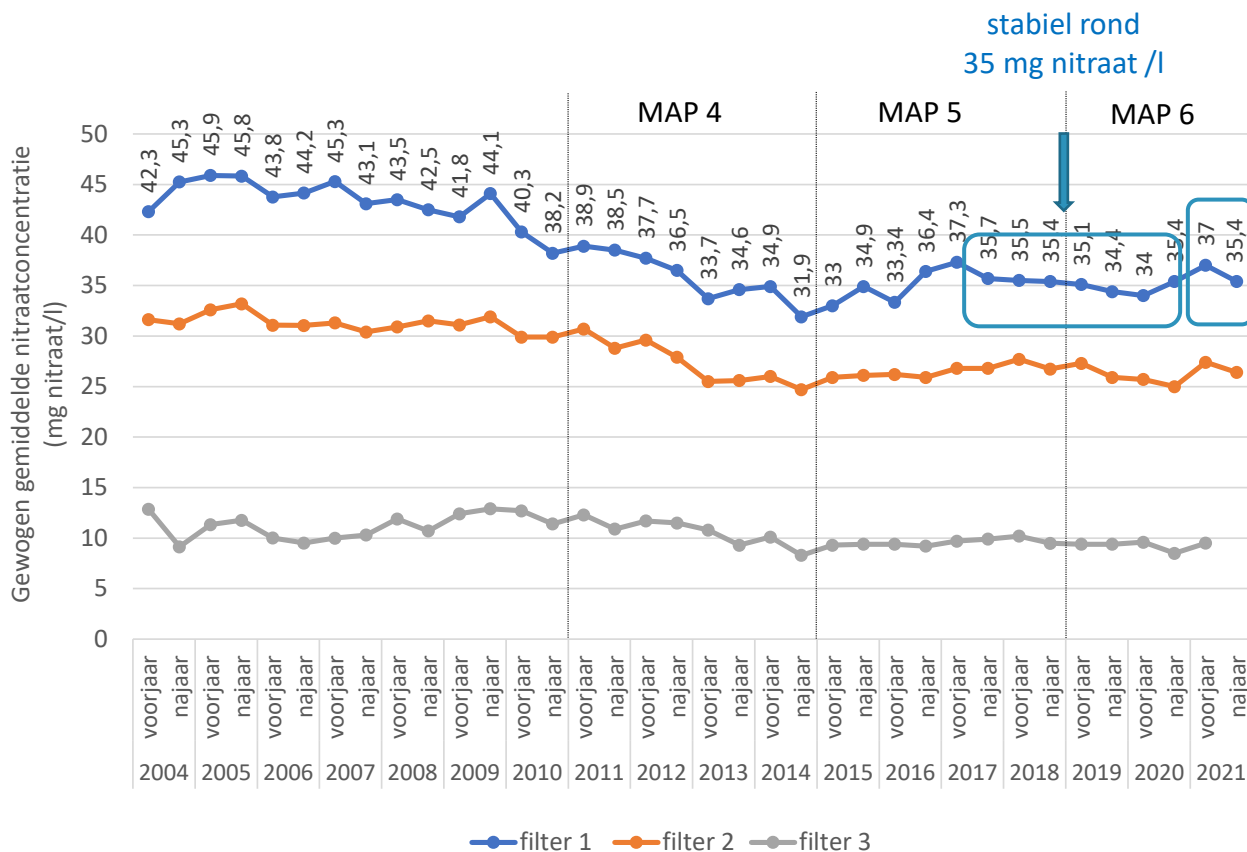
- ▶ Doel MAP 6: - 4 mg nitraat/l tegen 2022 in alle afstroomzones met onvoldoende oppervlaktewaterkwaliteit (gebiedstype oppervlaktewater 1, 2 en 3)
- ▶ Evolutie gemiddelde nitraatconcentratie

GT-OW	referentie MAP 6 (2015-2018)	doel MAP 6	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
0	10,0	10,0	11,2	11,5	11,3	9,4
1	21,1	18,5	21,3	23,3	23,2	21,0
2	27,3	23,3	30,7	31,9	28,0	25,7
3	36,9	32,9	40,3	38,8	38,3	35,6
1+2+3	28,2	24,7	30,4	31,0	29,7	27,3

- 0,9 mg nitraat/l gerealiseerd
= 26% van de doelafstand MAP 6

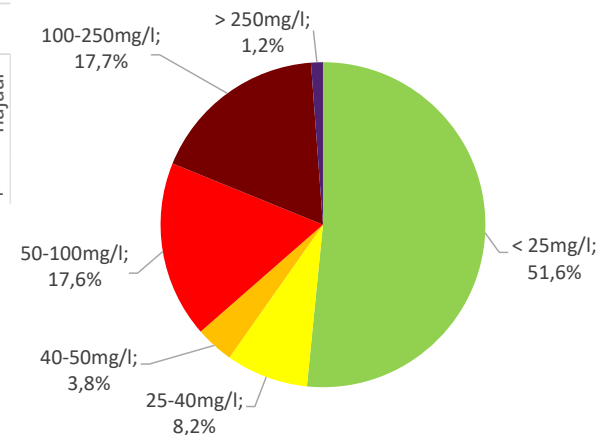
- ▶ Nog ver boven de streefwaarde van 18 mg nitraat/l

Grondwaterkwaliteit

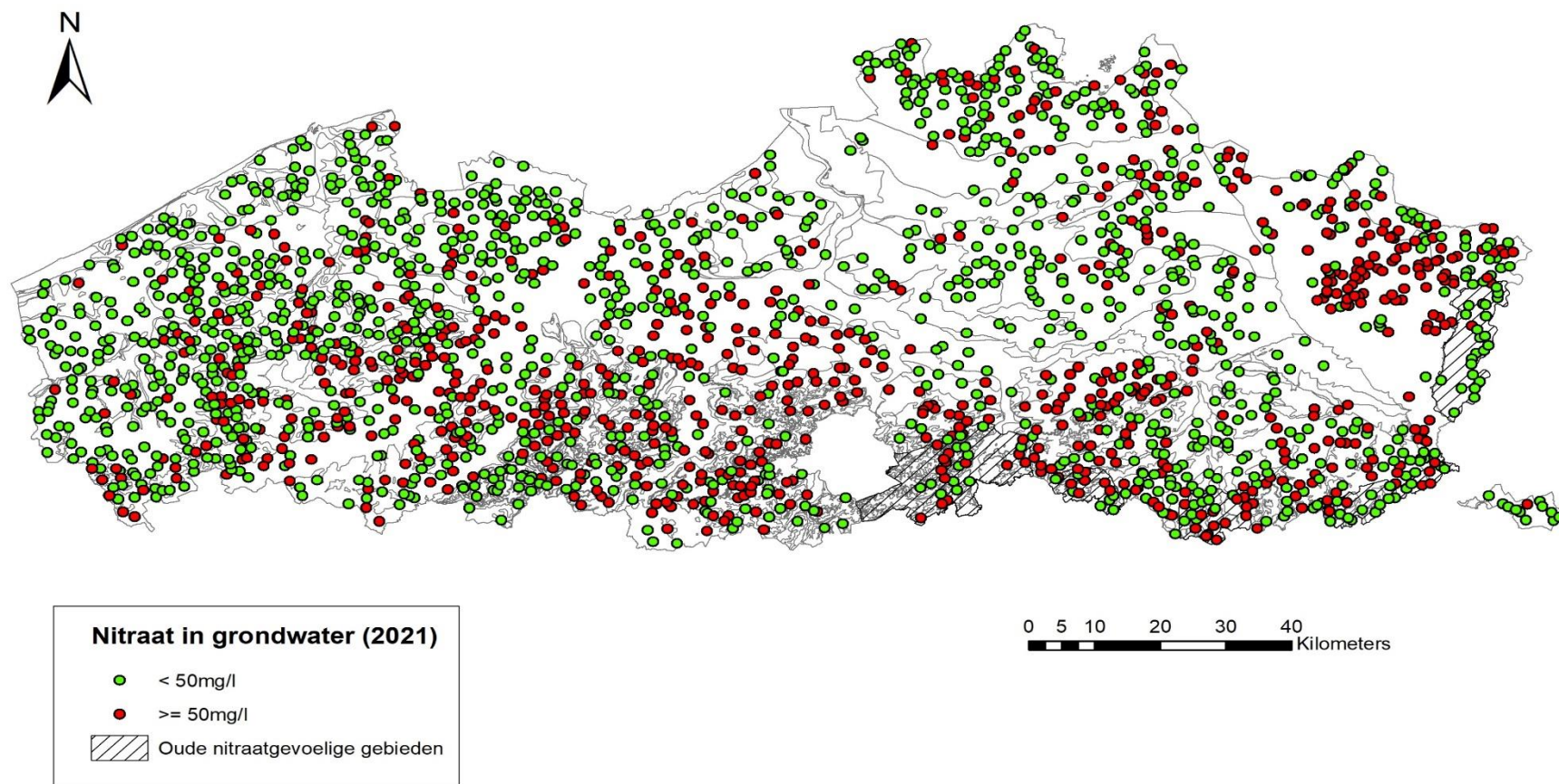
meer grondwateraanvulling en versterkte nitraatuitspoeling door natte weersomstandigheden in 2021 na de droogteperiodes in 2017-2020

Verdeling putten in nitraatconcentratieklassen in 2021

Regionale verschillen grondwaterkwaliteit

Maximale gemiddelde nitraatconcentraties op putniveau
in 2021

Doel MAP 6 voor grondwater niet gehaald

- ▶ Doel MAP 6: - 3 mg nitraat/l tegen 2022 in alle afstroomzones met onvoldoende grondwaterkwaliteit (gebiedstype grondwater +1, 2 en 3)

- ▶ Evolutie % landbouwareaal dat voldoet aan doel MAP 6

	Referentie MAP 6 (data 2014-2017)	Beoordeling 2021 (data 2017-2020)	Beoordeling 2022 (data 2018-2021)
GT-GW 0 of GT-GW +1, 2 en 3 en voldoet aan trenddoel	74,1%	78,1%	77,8%

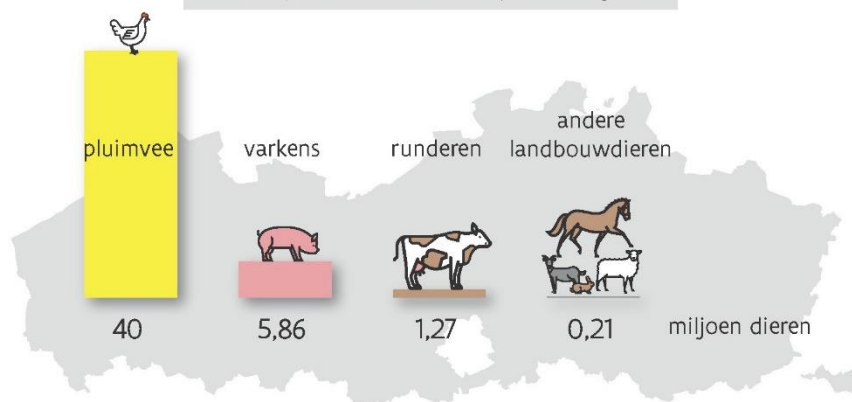
< 100%
doel MAP 6

- ▶ Nog ongeveer 1/3de putten > 50 mg nitraat/l

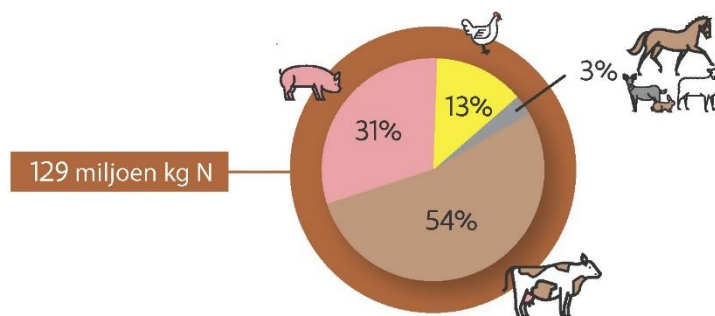
Milieudruk vanuit landbouw blijft hoog

Intensieve veehouderij zorgt voor hoge mestdruk

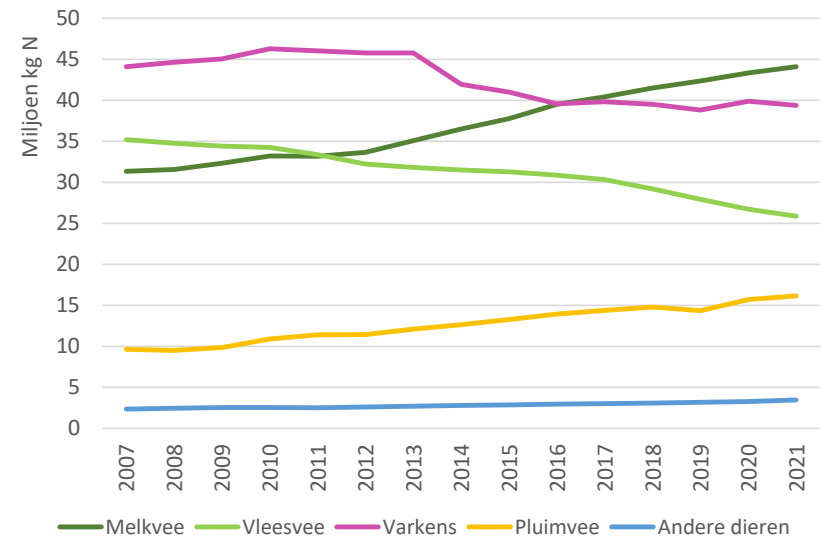
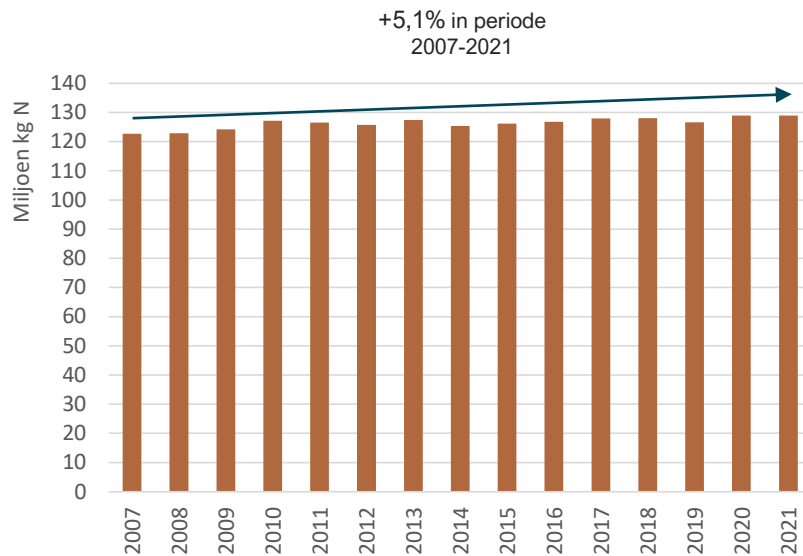
DIEREN IN VLAANDEREN IN 2021

MESTPRODUCTIE IN VLAANDEREN IN 2021

Mestproductie is gestegen

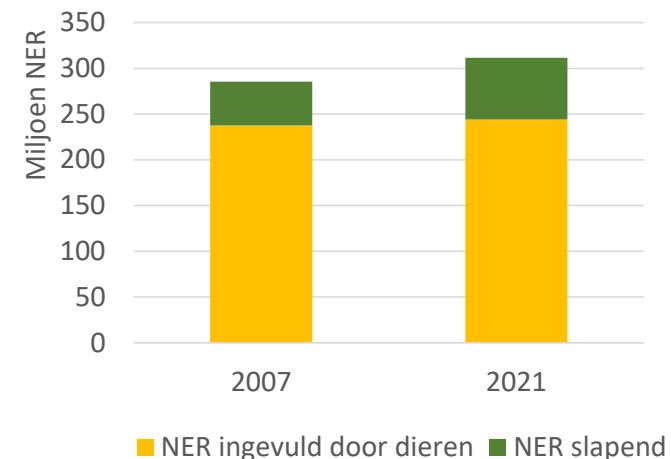
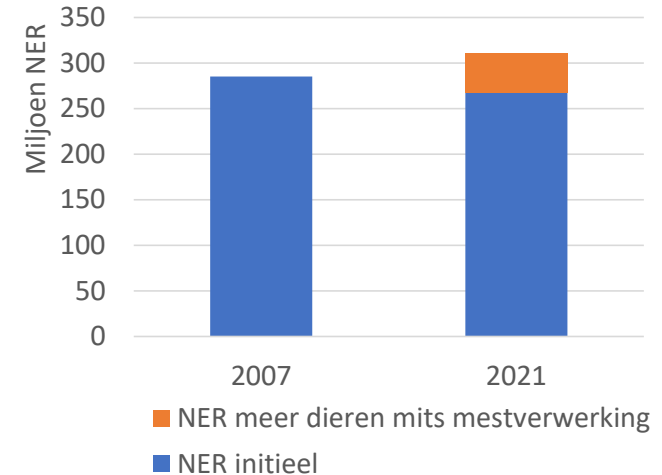
Nutriëntenemissierechten (NER) zijn geen rem op mestproductie

► Beschikbare NER

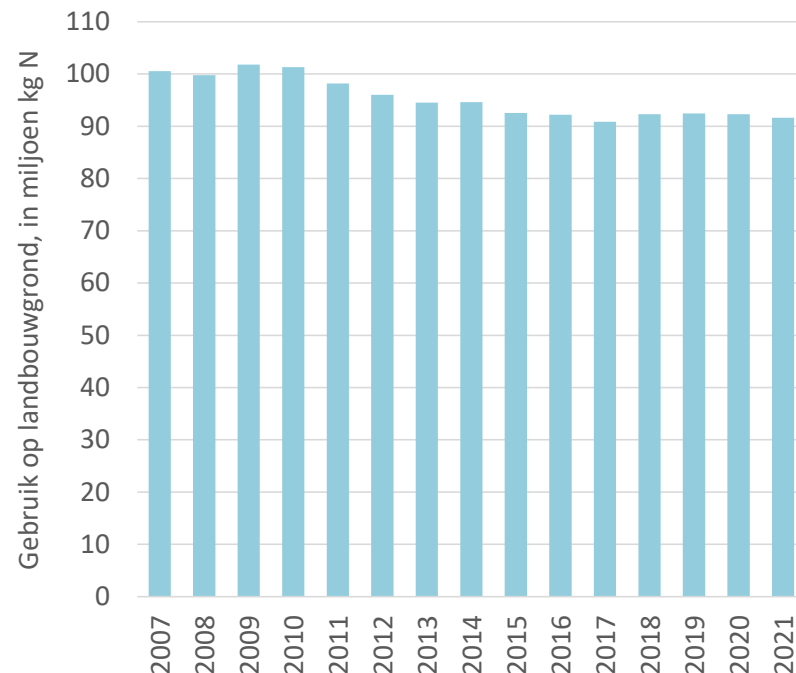
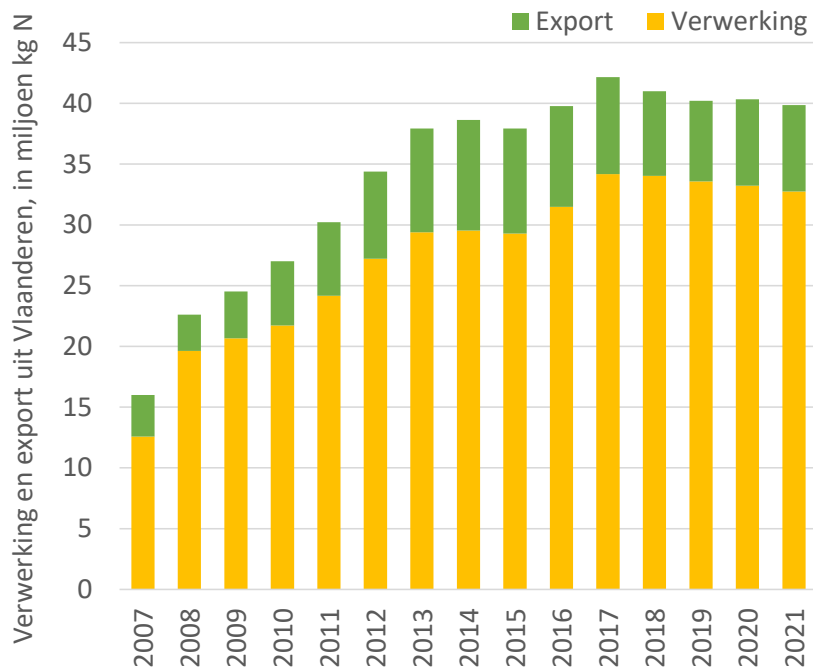
- Toename door uitbreiding mits mestverwerking
- Geen nieuwe uitbreidingen met NER-MVW meer mogelijk sinds 1 januari 2022

► Invulling van NER

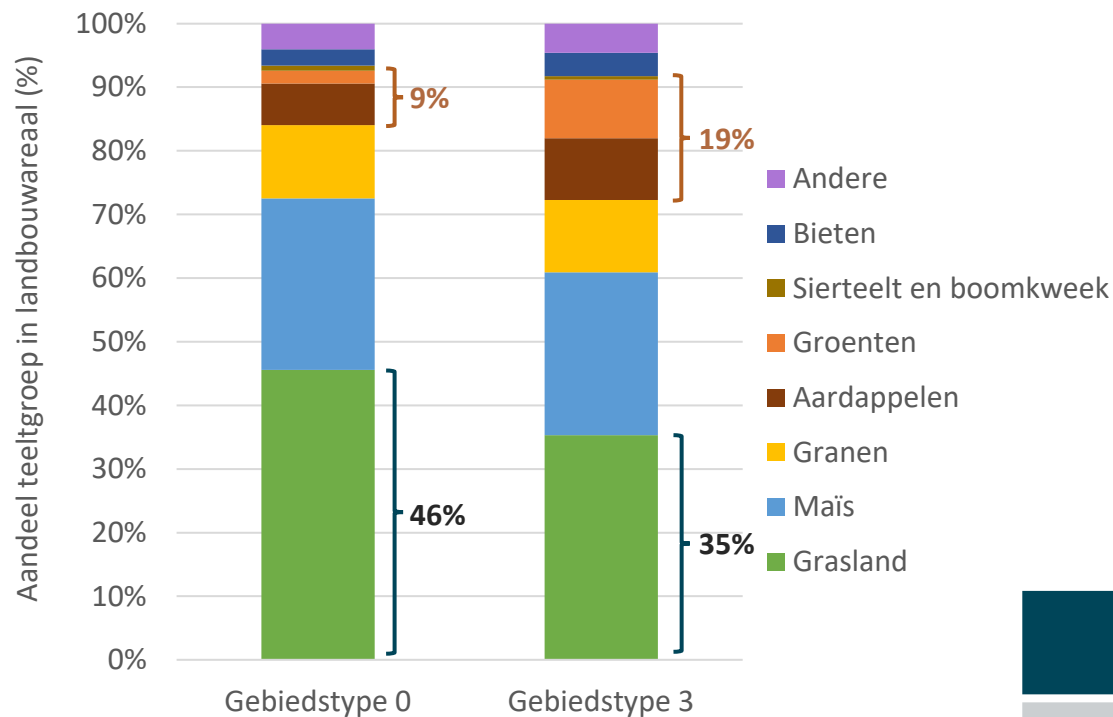
- NER ingevuld door dieren stijgt
- Minder dieren dan NER
- Veel slapende NER

Gebruik dierlijke mest stabiliseert

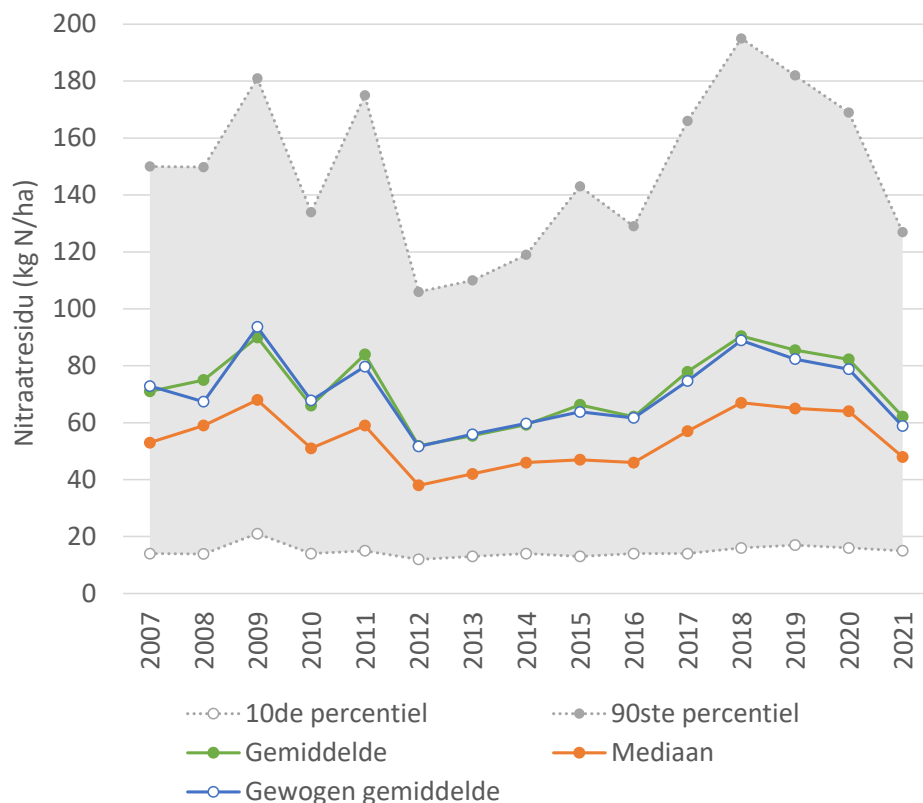
Meer nitraatgevoelige teelten in gebieden met slechtere waterkwaliteit

	Gebieds- type 0	Gebieds- type 3
Aardappelen	7%	10%
Groenten	2%	9%
Grasland	46%	35%

Bemestingspraktijken staan nog niet altijd en overal op punt

Nitraatresidu's te hoog

- Geen verbetering merkbaar over de lange termijn

→ Achteruitgang in 2017-2020 door onvoorziene, droge weersomstandigheden

- Bedrijfsevaluaties 2021:

nitraatresidu te hoog bij 28% van de landbouwers met een bedrijfsevaluatie

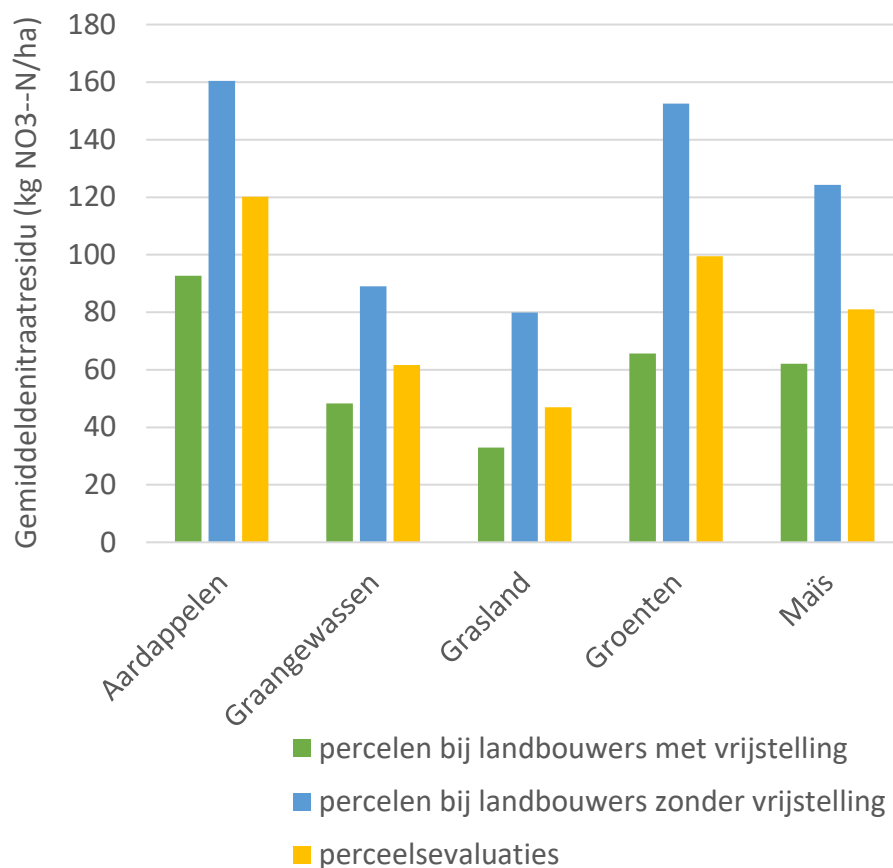

Lager nitraatresidu is haalbaar

Resultaten bedrijven met vrijstelling

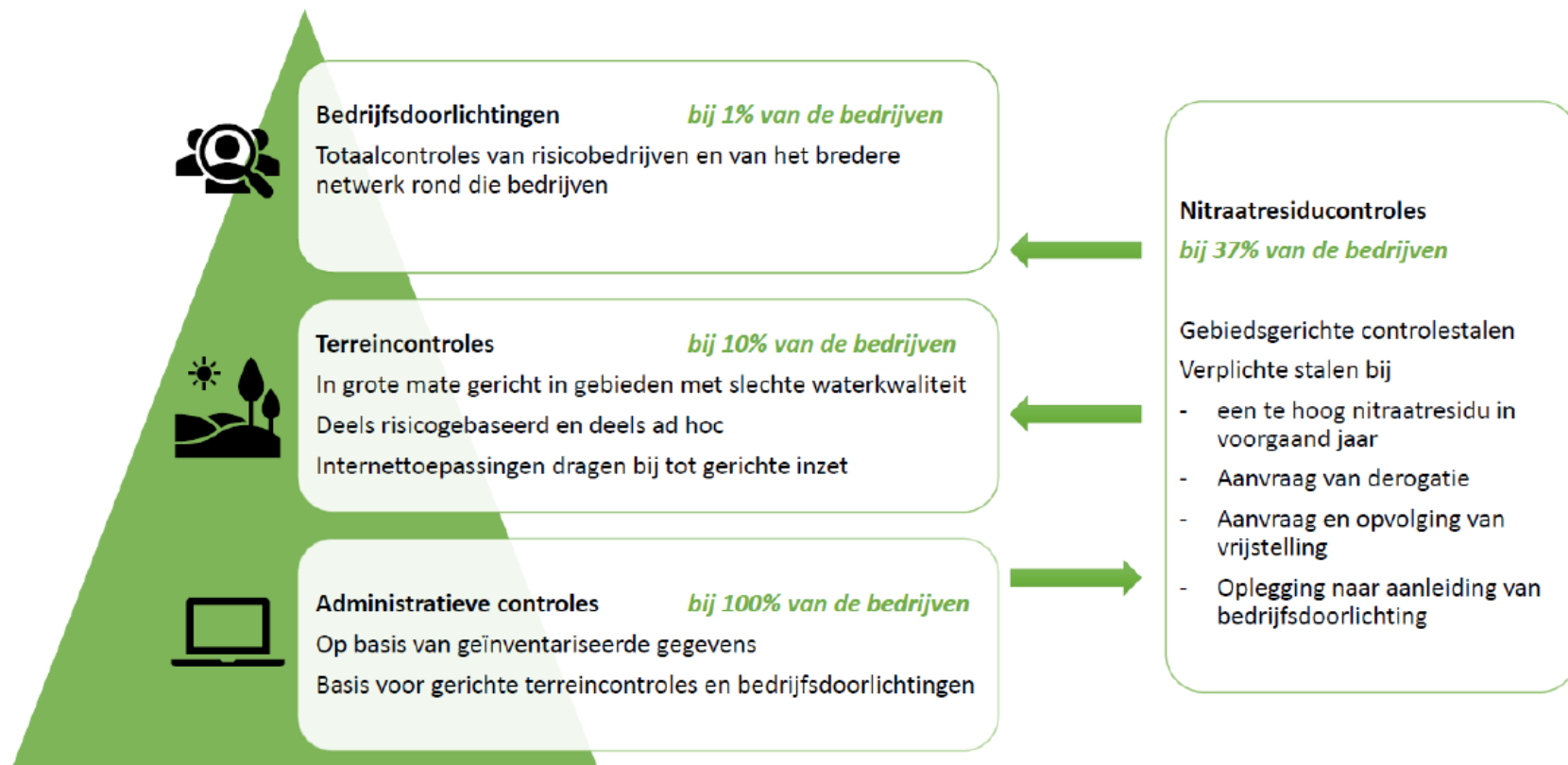
► Resultaten staalnamecampagne Mestbank 2015-2021

	Gemiddeld nitraatresidu (kg NO ₃ -N/ha)
percelen bij landbouwers met vrijstelling	51
percelen bij landbouwers zonder vrijstelling	109
perceelsevaluaties	70

Naleving mestwetgeving moet beter

Toezichtstrategie Mestbank

Hoge inbreukpercentages op terrein

Gerichte inzet bedrijfsdoorlichtingen en terreincontroles

Vaststellingen niet noodzakelijk representatief voor alle landbouwers en andere betrokken actoren

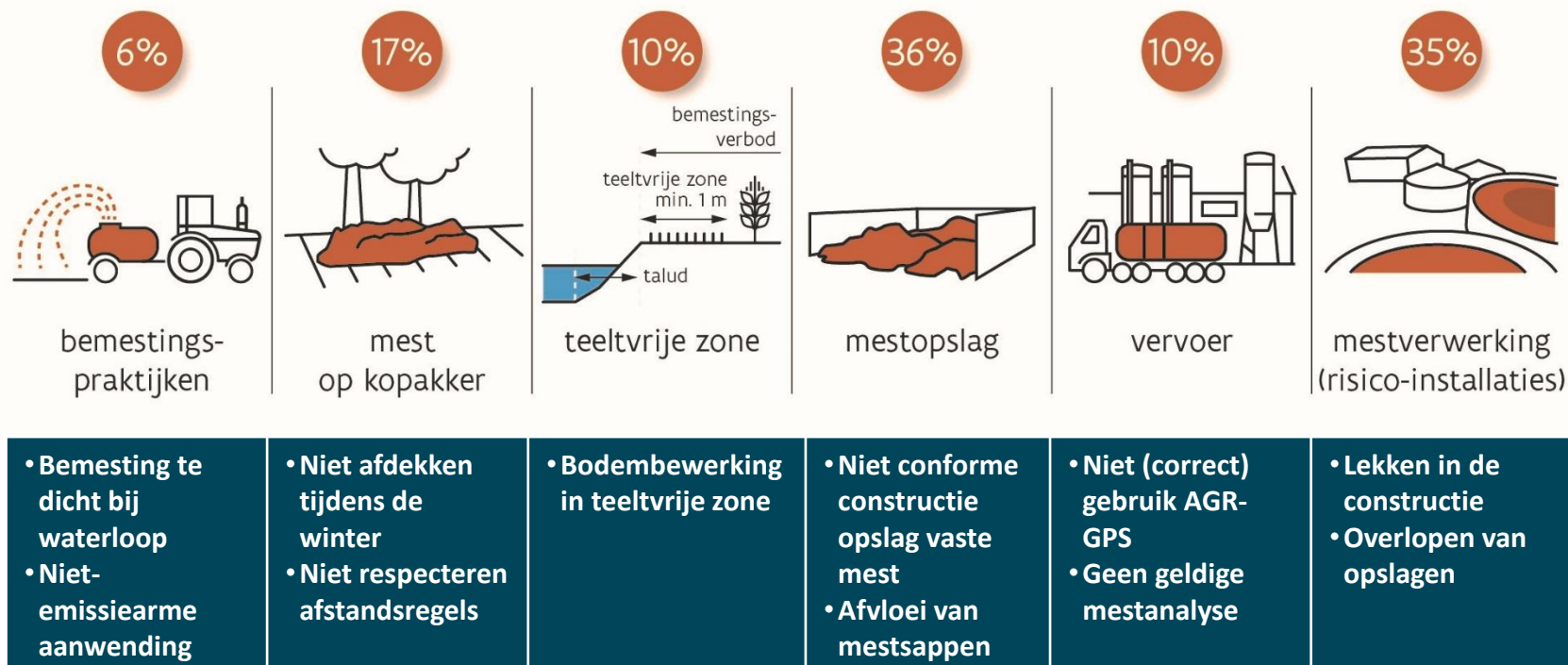
Wijzen wel op problemen bij de naleving

Gerichte opvolging door Mestbank blijft nodig

Terreincontroles Mestbank

percentage terreincontroles met inbreuken

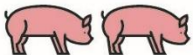
- ▶ Vaststellingen in lijn met voorgaande jaren
- ▶ Gedragsverandering gaat moeizaam
- ▶ Terreincontroles blijven nodig

Doorlichting van risicobedrijven

percentage doorgelichte risicobedrijven met gevolgen

67%

van de
overschots-
bedrijven

53%

van de
akkerbouw-
bedrijven

35%

van de
vollegrondstuintbouw-
bedrijven

20%

van de
grondloze tuintbouw-
bedrijven

72%

van de
mestverwerkings-
installaties

- Mestafvoer met niet-representatieve mestsamenstelling
- Teveel mestgebruik

- Niet-oordeelkundige bemesting, o.b.v. gewoonte

- Niet-oordeelkundige bemesting, o.b.v. gewoonte
- Geen goede inzet van bodemanalyse en bemestingsadvies

- Lekken in de constructie
- Onvoldoende opvang drainwater

- Geen goede registratie van massastromen en mestsamenstelling

Vlaanderen
is open ruimte

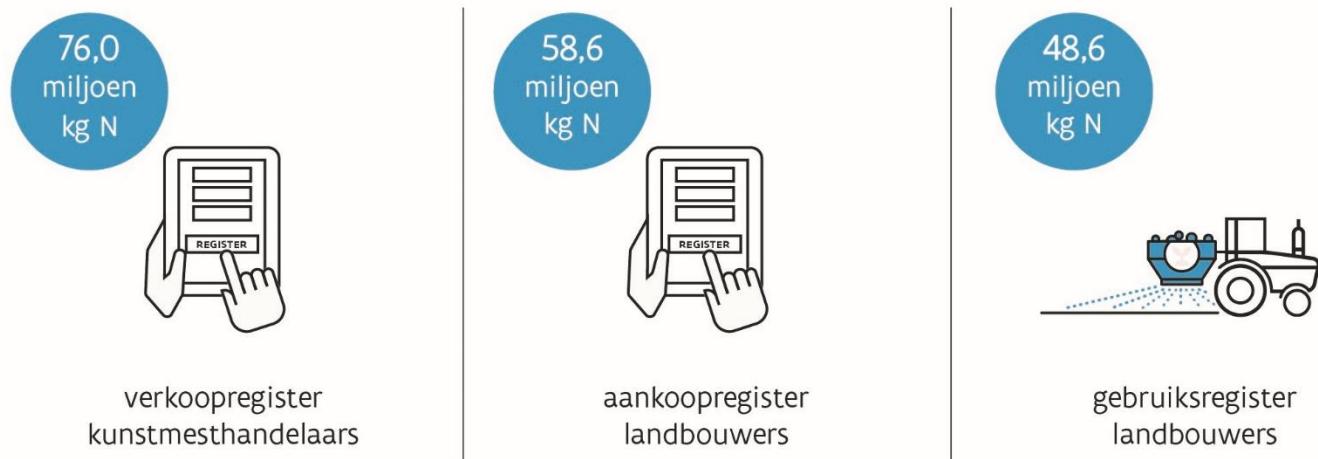
Versterken handhaving

- ▶ Digitale kunstmestregisters vanaf 2021
 - Verkoop van kunstmest door handelaars (*verkoopregister*)
 - Aankoop van kunstmest door landbouwers (*aankoopregister*)
 - Gebruik van kunstmest door landbouwers (*gebruiksregister*)
- ▶ Eerste jaar: voornamelijk sensibiliserend opgetreden

Evaluatie 1ste jaar digitale kunstmestregistratie

Vermoeden van onvolledige registratie

► Discrepantie tussen de registers

► Geen kunstmestgebruik op 28% van het landbouwareaal volgens gebruiksregister landbouwers

→ Geen kunstmestgebruik bij teelten waar doorgaans kunstmest ingezet wordt

Bijvoorbeeld: geen kunstmest gebruikt op

1/5de areaal prei en late aardappelen

1/3de areaal grasland

10% areaal wintergranen

Versterken handhaving

- ▶ Verplichte installatie van bijkomende debietmeters op mestverwerkingsinstallaties vanaf 2022
 - Moeten bijdragen tot een betere opvolging van massa- en nutriëntenstromen naar en van de installaties
 - Eerste evaluaties in voorjaar 2022
 - × Geen of onvoldoende registraties bij ± de helft van de installaties
 - × Boetes of transportverboden
 - Eind 2022: meerderheid van de installaties in orde

- ▶ Innovatieve technieken

Begeleiding en ondersteuning blijft nodig

- ▶ Dienstverlening door Mestbank
 - Ondersteuning door medewerkers in de regio's
 - Digitale ondersteuning
 - Lancering berichtenbox in juni 2022

- ▶ Begeleidingsdienst voor Betere Bodem- en Waterkwaliteit (B3W)
 - 13 onderzoeks- en praktijkcentra
 - Introductie van goede praktijken om nutriëntenverliezen te beperken
 - Brede communicatie (b3w.vlaanderen.be)
 - *Peer-to-peer learning*
 - × Thematische uitwisselingsmomenten
 - × Focusgroepen
 - × Individuele begeleiding

1ste werkjaar B3W in cijfers

B3W

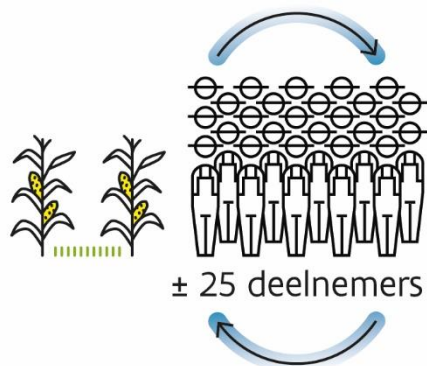
Begeleidingsdienst voor
Betere Bodem en
Waterkwaliteit

begeleiding door Begeleidingsdienst voor Betere Bodem en Waterkwaliteit (B3W)

44

thematische
uitwisselingsmomenten

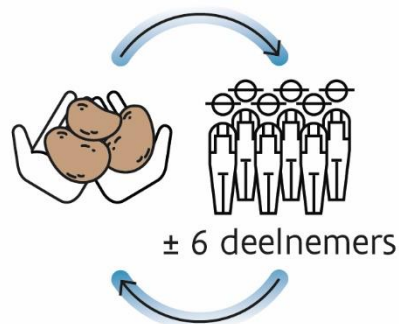
(grote groepen landbouwers
delen praktijkervaring
over duurzame technieken)

18

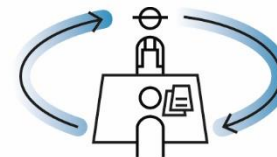
focusgroepen

(kleine groepen landbouwers
testen innovatieve technieken
op eigen bedrijf uit)

40

een-op-een-begeleidingen

Vlaanderen
is open ruimte

Doortastend, klimaatrobuust mestbeleid is nodig

Belangrijkste lessen uit het Mestrapport

- ▶ Waterkwaliteit in landbouwgebied verbetert onvoldoende
- ▶ Milieudruk vanuit landbouw blijft hoog
- ▶ Bemestingspraktijken staan nog niet altijd en overal op punt
- ▶ Naleving mestwetgeving moet beter

Doortastend, klimaatrobuust mestbeleid is nodig

Vlaanderen
is open ruimte

**VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ**

www.vlm.be